

Uitwerking brown paper sessie financieringsvormen

Conferentie Mutual Aid/pps, 29 juni 2017, LantarenVenster Rotterdam

Een verbindende schakel of een stressfactor?

Een belangrijke vraag bij PPS-constructies is wat (private) partijen er toe brengt om deel te nemen aan een gezamenlijke constructie.

De beheersing van kosten is een cruciale factor binnen Mutual Aid organisaties. Deze driver brengt zowel bedrijven die verplicht brandweezorg *moeten* organiseren als bedrijven die uit intrinsieke overwegingen brandweezorg *willen* organiseren bij elkaar. In de gezamenlijkheid wordt gezocht naar kwalitatief hoogwaardige brandweezorg, passend bij het risico, tegen een acceptabel kostenniveau. Echter, een acceptabel kostenniveau verschilt. Dat is afhankelijk van de bedrijfssituatie, de afgenomen diensten en de kostenverdeelsleutel. Voor bedrijven zonder aanwijzing geldt daarbij dat zij meer ruimte hebben ten aanzien van de zorg die zij willen organiseren/ afnemen. Zij kunnen zich scherper afvragen welke diensten zij willen afnemen en of zij vinden dat de opbrengsten in termen van veiligheid en bedrijfscontinuïteit opwegen tegen de kosten.

Op macroniveau verbinden financiën verschillende partijen. Immers, samen bekostigen is goedkoper dan alles zelf betalen. Bezien vanuit de individuele partijen is de druk op de financiën tegelijkertijd vaak groot. Zeker in tijden dat het economisch wat minder gaat. In een wereld waar de druk op een efficiënte bedrijfsvoering alleen maar toeneemt, terwijl (veiligheids)eisen en kosten stijgen wordt continue gezocht naar een kostenefficiëntere taakuitoefening. Erkend moet worden dat dit proces een duidelijke ondergrens kent. Om kwalitatief hoogwaardige bedrijfsbrandweezorg te borgen; met voldoende dekking, door getraind personeel dat de beschikking heeft over adequaat materieel en veilig kan optreden, is een zeker kostenniveau onvermijdelijk.

Uitbreiding dienstverlening

Een andere benaderwijze is het optimaliseren van rendement door alternatieve dienstverlening te bieden. "Kosten reduceren door beschikbare tijd te gelde te maken". Adequate brandweezorg vergt 24/7 garantie van een zekere operationele basissterkte. Incidenten zijn echter relatief zeldzaam. Naast tijd besteed aan zaken als opleiding en oefening, is er ruimte om andere taken uit te oefenen. De uitdaging is te komen tot een goede business case, waarin een bedrijfsbrandwezerorganisatie kan inspelen op andere behoeften bij de PPS partners of bij derden. Zo blijft geld van deelnemende PPS-partners binnen het PPS systeem en kan worden aangevuld met inkomsten van derden. Daarmee kunnen de kosten die aan de PPS partners worden doorberekend worden gereduceerd. Voorbeelden zijn het geven van (BHV- en veiligheids-)trainingen, het uitvoeren van onderhoudstaken of het verwijderen van asbest.

Eroderende werking free-rider gedrag

Het risico van een microbenadering is dat bedrijven verleid kunnen worden tot free-rider gedrag. Denk bijvoorbeeld aan niet-aangewezen bedrijven op multi-usersite die meeliften op investeringen van de aangewezen bedrijven in plaats van op vrijwillige basis bij te dragen. Het resultaat is een suboptimale uitkomst voor de gehele site als collectief, met ongewenste effecten voor de veiligheid en de beheersing van de kosten. Hoe meer bedrijven immers deelnemen in een PPS, hoe lager de individuele bijdrage hoeft te zijn óf hoeveel meer voor hetzelfde geld kan worden gerealiseerd.

Juist het besef dat men het meeste waar voor zijn geld krijgt door allemaal volgens een gedragen verdeelsleutel bij te dragen in de kosten is een belangrijk argument om ook bedrijven op vrijwillige basis te doen deelnemen. Het in balans brengen van kosten en baten door middel van een gedragen verdeelsleutel minimaliseert de behoefte om free-rider gedrag te vertonen. Dat er desondanks altijd partijen voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten is onvermijdelijk. In die gevallen past een forse rekening achteraf, als bij een incident toch gebruik moet worden gemaakt van de PPS-faciliteiten.

Praktische uitdaging

De toedeling van kosten c.q. de (eerlijke) verdeling van de bijdragen vergt een zorgvuldige aanpak. Immers partijen moeten zich kunnen vinden in de verdeelsleutel. Deze moet objectief en uitlegbaar zijn en duurzaam kunnen worden onderhouden. Het gaat om principiële keuzes, niet om effectoptimalisaties. Het

is het vinden van een balans tussen enerzijds het profijt van de samenwerking op microniveau en anderzijds het collectiviteitsbeginsel (gezamenlijk belang van veiligheid in een bepaald gebied) op macroniveau.

Wat kan helpen is starten met een SMART omschrijving van de benodigde dienstverlening met een heldere calculatie van de kostenopbouw. Op basis daarvan kunnen tarieven worden vastgesteld die aan de deelnemende partijen worden doorbelast. Om stabiliteit te behouden moet worden uitgegaan van meerjarige contracten/verplichtingen met heldere afspraken over opbouw van reserves om schommelingen bij in- en uittreedende organisaties te neutraliseren.

Bij het opstellen van een heldere verdeelsleutel vraagt een scherpe afbakening van geboden diensten en daaraan verboden kosten aandacht. Relatief rechtdoorzee in een model als het Zweedse, waar 'slechts' brandbestrijdingsmaterieel voor branden in oliedepots wordt geleverd. Maar wat als er nu meerdere diensten worden aangeboden, die op elkaar aansluiten of zelfs in elkaar overvloeien. Ter illustratie, want wat valt nu precies onder:

- 1) De basisbrandweezorg?
- 2) De basisbrandweezorg plus (specialistische dekking)?
- 3) De bedrijfsbrandweertaak?

Pas als dergelijke grenzen scherp zijn afgebakend, is het mogelijk helder te definiëren welke kosten met iedere taak gemoeid zijn en hoe deze verdeeld moeten worden. Onderdeel hiervan kan ook zijn de, eerdergenoemde, doorwrochte facturering na afloop van een incident wanneer een bedrijf gebruik maakt van een dienst waaraan zij op voorhand niet heeft bijgedragen.

Het maken van een verdeelsleutel is geen eenmalig proces, dat afgetikt moet worden bij de totstandkoming van een Mutual Aid constructie. Voor voortdurende acceptatie moet een verdeelsleutel aangepast worden aan veranderende omstandigheden: wisselende partners, met veranderende risico's, behoeften en eisen waaraan zij moeten voldoen.